

NENÍ NAD VLASTNÍ

Tak už nám zase vzkvétá soukromé vlastnictví. Marná sláva, ona ta touha po něčem vlastním je v člověku tuze hluboce zakořeněná. Ať už jde o vlastní příslušenství v rozděleném bytě, nebo vlastní záhonek na společné zahrádce. Já odjakživa chovala podezření, že se společné vlastnictví spoustě lidí nebude líbit. Bylo mi teprve čtrnáct, když nám ve škole napumpovali do hlavy, že všechno bude všech a každému podle jeho potřeb, a už jsem šla domů s hlavou jako balón: paní Houžvičková potřebuje dvoje tepláky do roka. Ale paní Křísné tři klobouky ročně nestačí. Dostane v budoucnu Houžvičková troje tepláky a Křísná pět klobouků, nebo přidělí každé po jednom klobouku i teplácích? Ty budou mít ránu! Houžvičková i Křísná. A vsadím se, že Křísná Houžvičkové klobouk nepůjčí, i kdyby tato stokrát tvrdila, že je taky její.

Naštěstí tak daleko to nedošlo.

Však ono stačilo, co bylo. Těch odvezených trubek, fošen a jiného materiálu ze společného na vlastní! Inu, když bylo všechno všech...

Kdepak, vlastního si lidé víc považují. Vlastní je vždycky víc než cizí, a pořád víc než naše. Vlastní je obestřeno takřka gloriolou. Však víte: „Postavil jsem ten dům vlastníma rukama!“ Jemináčku, snad by ho

nechtěl stavět cizíma? To věřím, to by se to stavělo! Cizí ruce by už byly jeden krvavý mozol a vlastní by se zatím mazlily s púllitrem. A ktorej s odpuštěním blbec by půjčoval ruce na takovou rasovinu?

Taky se šušká: „Vlastního muže utrápila!“ A hned to má jaksi větší váhu, než kdyby namátkou utrápila nějakého, který se zrovna nachomýtl. Proto my ženy cizí muže netrápíme, nýbrž jsme na ně jako med: „Vrkú vrkú, pane Hačánku, jste vy to ale čtverák, a cukrú cukrú, pane Kadlátko, i vy jeden!“ Přitom, upřímně řečeno, trápit vlastního muže je neskonale potěšení, a navíc to má výhodu, že je po ruce. Ženská strčí do trouby sekanou, jde převléknout peřiny a myslí si: Jestli mi před obědem vybudě chvilka, budu trápit Lojzu. Udělám si strejčka na zítřek.

Kdyby chtěla trápit Fidela Castra, měla by to nesporně složitější, a přece je utrápení vlastního muže něco, o čem se šeptá s očima navrch hlavy.

Rovněž okradení vlastního bratra je hodnotnější zločin než okradení bratra nevlastního, neřkuli bratra někoho úplně jiného. A tak to jde pořád dokola: Vlastním dětem nedala najíst, na vlastní oči jsem to viděla, dal mu vlastní košili – jéminkote, už jste zkoušeli obdarovat někoho sousedovou košilí? A pak se na to podívat jeho očima?

Prostě vlastní je vlastní a nepohne s tím ani kolo dějin. Proto taky je tenhle fejeton pro mne cennější než sebelepší fejeton konkurenta. Vymyslela jsem ho vlastní hlavou, napsala vlastníma rukama, a co je vůbec nejlepší, honorář, který za něj dostanu, nebude náš, společný, ale můj. Klidně mě můžete pomlouvat: „Vlastní honorář probendila za elektrinu!“ Probendím. Juch!

DIVOKÁ JÍZDA

Bývala jsem člověk vcelku apolitický. Příliš mě nezajímalo, s kým naši politikové tráví odpoledne v déletrvajících srdečných rozhovorech. Beztak jen přetřásali úspěchy socialismu a přednosti plánovaného hospodářství, zatímco já musela stát frontu na toaletní papír, dámské vložky nebo máslo – podle toho, co naše plánované hospodářství zrovna zapomnělo naplánovat.

Během sametové revoluce a hlavně po ní se můj zájem o politiku rozhořel vášnivým plamenem, jelikož jsem pojala poněkud směšnou představu, že napříště bude dostatek či nedostatek toaletního papíru trošičku záviset i na mně, neboť jeho plánovaná výroba bude se dít prostřednictvím politiků mnou a mými spoluobčany svobodně zvolených.

Uplynulo pár let. Papír máme. Máme však i vy-tunelované banky, navzájem se vraždící podnikatele a taxikáře, jimž není ve světě rovno. Máme svobodu, možnost lyžovat v Alpách a koupat se v Egyptě. A máme i legislativu, která umožňuje sladký život šejdířům a podvodníkům, takže třeba do Egypta nemusíme dorazit, byť jsme si cestu zaplatili.

Máme radost a máme vztek.

Abych se trošku vyznala v tom, proč tohle nejde a kdo za tamto může, sleduji v televizi *Debaty*,

Sedmičky a podobné kratochvilné pořady. Rovnou řeknu, že marně. Tak třeba politik A mluví přesvědčivě. Svě argumenty podtrhuje statistikami a z jeho sžíravého monologu jasně vyplývá, že oponent je člověk veskrze neseriózní a že si pod rouškou služby lidu hledí jen vlastní kariéry. Tu to máme, pomyslí si. Zakopaný pes je v panu B.

Avšak B ujme se slova, aby kultivovaně žasl nad morální úrovní pana A, jenž překrucuje fakta, zamlžuje hříchy vlastní strany a zcela obchází skutečnost, že má prsty v jakémsi podivném podnikání. Nahlížím, že zlosynem je A. Ten ale skočí protivníkovi do řeči, chvíli hovoří oba současně a pak se dozvím na toho B takové věci, že se divím, proč není už dávno za mřížemi.

Takhle to jde celou hodinu. Když si oba odpůrci dosyta vylají, narovnaj si elegantním gestem hedvábné kravaty, potřesou si rukama a s úsměvem se rozloučí.

S hlavou plnou zmatku a v kosmu poletujících miliard zírám tupě před sebe. Komu z obou uhlazených a výmluvných debatérů věřit?

Náhle zatoužím po něčem prověřeném, neotřesitelném, a tak sáhnu po knize *Moudrost věků*. Čtu:

Každá liška chválí svůj ocas. Pes se už nikdy od mastné kůže odtrhnout nedá. Býk se chytá za rohy, lidé za slovo. Malí trpí, když se mocní vadí.

A naposledy: *Nespřežní koně nikdy netáhnou dobře svůj vůz.*

Zavírám knihu s úzkostnou myšlenkou: Běda mi! Vždyť já na tom voze jedu!

A vy také, přátelé, vy také.

PONĚKUD MATOUCÍ KLIŠÉ

Nejde mi do hlavy, proč se v souvislosti se zdražováním tak vytrvale mluví i píše o tom, že občané budou muset sáhnout hlouběji do svých peněženek.

Mám peněženku běžného typu, jakou mají desítky, ba stovky jiných žen. Je hluboká devět a půl centimetru a na její dno hravě dosáhnou dvěma prsty. Hlouběji to nejde. Hlouběji také žádné další peníze než ty, které z ní vykukují při horním okraji, ani nejsou. Mluvím pochopitelně o bankovkách. Inkaso drobnými nezaplatíte. A když už jsem u těch drobných...

Nabízí se domněnka, že onen hojně používaný slovní obrat vznikl v dobách, kdy se nosily měšce neboli míšky. Ovšem ani do míšku nemusíte pro poslední minci strkat ruku až po loket. Neřkuli po rameno. Kdyby tomu tak bylo, středověkým poberům by působilo nezáviděníhodné starosti, jak takové v davu uříznuté měšce zvicí dýně hbitě uschovat.

Došla jsem proto k názoru, že se zmíněná formulace zrodila v oné společenské vrstvě, jejíž příslušníci vězí v zajetí mylné představy o peněženkách průměrných občanů, jelikož sami žádné nemají. Mají platební karty, akcie a zlatý ingot v trezoru. A domnívají se, že my ostatní vlastníme peněženky

velké jako žoky a naše platební schopnost závisí toliko na ochotě více se nahnout.

Kéž by tomu tak bylo! Osobně bych uvítala takovou peněženku, na jejíž dno bych musela sestupovat po žebříku. Anebo ještě lépe oslíčka, který se na požádání otřese. Pak bych skutečně musela sáhnout hlouběji. Až na zem.